

1 EI
KÖYHYTTÄ

**KESTÄVÄN
KEHITYKSEN
TAVOITTEET**

3 TERVEYTTÄ JA
HYVINVOINTIA

2 EI
NÄLKÄÄ

5 SUKUPUOLTEN
TASA-ARVO

4 HYVÄ
KOULUTUS

Kestävän kehityksen tavoitteet

YK:n jäsenmaat pääsivät syksyllä 2015 historialliseen sopuun koko maailmaa koskevista kestävä kehityksen tavoitteista ja toimintaohjelmasta (Agenda 2030). Se on YK:n jäsenmaiden yhdessä sopima suunnitelma, jonka päämääränä on kääntää maapallon kestävä kehitys ihmiskunnan, ympäristön ja talouden kannalta kestävään suuntaan vuoteen 2030 mennessä.

Yhteensä 17 tavoitetta

Tavoitteita on kaikkiaan 17 ja niillä on yhteensä 169 tarkentavaa alatavoitetta. Yksi tärkeimmistä kestävä kehityksen tavoitteista on köyhyyden poistaminen, mutta se ei onnistu ilman muiden tavoitteiden toteuttamista. Sen toteuttamiseksi tarvitaan kestävää talouskasvua sekä sosiaalisten tarpeiden kuten koulutuksen, terveydenhuollon ja työturvan kehittämistä. Myös ympäristön suojelu ja ilmastonmuutoksen torjuminen ovat tärkeä osa kestävä kehitystä.

Valtiot ovat vastuussa Agenda 2030:n toteuttamisesta rajojensa sisäpuolella. Yksi tapa toteuttaa tavoitteita Suomessa on vastaus kestävä kehityksen yhteiskuntasitoutumukseen, jossa julkishallinto yhdessä muiden toimijoiden kanssa sitoutuu edistämään kestävä kehitystä kaikessa työssään ja toiminnassaan. Myös yksittäiset ihmiset voivat osallistua tekemällä oman sitoumuksensa.

2. Ei nälkää

Poistaa nälkä, saavuttaa ruokaturva, parantaa ravitsemusta ja edistää kestävä maataloutta. 795 miljoonaa ihmistä kärsii tällä hetkellä aliravitsemuksesta. YK:n arvioiden mukaan heidän määränsä kasvaa 2 miljardilla vuoteen 2050 mennessä, ja siksi globaalit ruoka- ja maatalousjärjestelmät kaipaavatkin perusteellista uudistamista. Ruokaa pitäisi pystyä kasvattamaan, jakamaan ja kuluttamaan ympäristöä rasittamatta ja oikeudenmukaisesti.

Alatavoitteet tiivistetysti

- poistaa nälkä vuoteen 2030 mennessä
- varmistaa riittävä turvallinen ja ravinteikas ruoka kaikille
- poistaa kaikki aliravitsemuksen muodot
- tuplata vuoteen 2030 mennessä maatalouden tuottavuus ja pienruoantuottajien tulot
- taata kestävä ruoantuotantojärjestelmät ja toteuttaa maanviljelykäytäntöjä, jotka lisäävät tuottavuutta, suojelevat ympäristöä ja auttavat ehkäisemään ilmastonmuutoksesta aiheutuvia uhkia
- säilyttää lajien geneettinen monimuotoisuus

4. Hyvä koulutus

Taata kaikille avoin, tasa-arvoinen ja laadukas koulutus sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet. Laadukas perus- ja ammatillinen koulutus kuuluu kaikille. Väestön kouluttaminen takaa paremman elämän myös tuleville sukupolville. Tällä hetkellä 57 miljoonaa lasta jää kehitysmaissa koulujärjestelmän ulkopuolelle, ja maailmanlaajuisesti 103 miljoonalta nuorelta puuttuvat lukemiseen tarvittavat perustaidot.

Alatavoitteet tiivistetysti

- varmistaa ilmainen, tasa-arvoinen ja laadukas perus- ja keskiasteen koulutus kaikille vuoteen 2030 mennessä
- varmistaa varhaislapsuuden kehitys ja hoito sekä taata esiopetus kaikille lapsille vuoteen 2030 mennessä
- mahdollistaa edullinen ja laadukas tekninen, ammatillinen ja kolmannen asteen koulutus kaikille
- parantaa nuorten ja aikuisten työelämään liittyviä taitoja sekä ammatillista ja teknistä osaamista
- poistaa sukupuolten eriarvoisuus koulutuksesta ja varmistaa, että myös heikossa asemassa olevilla on yhtäläinen mahdollisuus kaiken tason koulutukseen ja ammatilliseen valmennukseen
- kaikki nuoret ja merkittävä osa aikuisista luku- ja laskutaitoisiksi
- varmistaa, että kaikki koululaiset ja opiskelijat saavat tarvittavat tiedot kestävä kehityksen mukaisesta elämäntavasta

1. Ei köyhyyttä

Poistaa köyhyys sen kaikissa muodoissa. 836 miljoonaa ihmistä elää edelleen äärimmäisessä köyhyydessä eli alle 1,25 dollarilla päivässä. Köyhyys ei tarkoita ainoastaan tietyn elintason puuttumista, vaan myös nälkä ja aliravitsemus, koulutuksen, terveydenhuollon ja peruspalveluiden puutteellisuus sekä poliittinen osallistumattomuus ovat merkkejä köyhyydestä.

Alatavoitteet tiivistetysti

- poistaa äärimmäinen köyhyys vuoteen 2030 mennessä
- vähintään puolittaa kansallisten määritelmien mukaan köyhyydessä elävien määrä vuoteen 2030 mennessä
- toteuttaa asianmukaiset sosiaaliturvajärjestelmät ja -toimenpiteet
- taata, että kaikilla on mm. yhtäläinen oikeus taloudellisiin resursseihin, mahdollisuus peruspalveluihin ja oikeus omistaa maata ja muuta omaisuutta
- kehittää köyhien ja huono-osaisten sopeutumiskykyä ja vähentää heidän haavoittuvuuttaan esimerkiksi luonnonkatastrofeille

3. Terveyttä ja hyvinvointia

Taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaikenikäisille. Vaikka elinajanodote on paikoin noussut ja lapsi- ja äitikuolleisuus laskenut, työterveyden ja hyvinvoinnin eteen jatkuu edelleen. HIV-positiivisia oli vuoden 2013 lopulla maailmassa 35 miljoonaa, ja 6 miljoonaa lasta kuolee yhä vuosittain ennen 5-vuotissyntymäpäiväänsä.

Alatavoitteet tiivistetysti

- vähentää maailmanlaajuisia äitiyskuolleisuutta vuoteen 2030 mennessä
- lopettaa vastasyntyneiden ja alle 5-vuotiaiden lasten ehkäistävissä olevat kuolemat
- lopettaa mm. AIDS, tuberkuloosi- ja malariaepidemiat ja estää tartuntatautien, kuten hepatiitin, leviäminen
- vähentää tarttumattomien tautien aiheuttamia ennen aikaisia kuolemia kolmanneksella vuoteen 2030 mennessä
- edistää henkistä terveyttä ja hyvinvointia
- puolittaa liikenneonnettomuuksissa kuolleiden määrä maailmanlaajuisesti vuoteen 2020 mennessä
- taata seksuaali- ja lisääntymisterveyden palvelut kaikille
- saavuttaa yleiskattava terveydenhuolto
- vähentää kemikaaleista ja ympäristön saastumisesta johtuvia kuolemia ja sairauksia merkittävästi vuoteen 2030 mennessä

5. Sukupuolten tasa-arvo

Saavuttaa sukupuolten välinen tasa-arvo sekä vahvistaa naisten ja tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia. Tyttöjen ja naisten kouluttaminen, heihin kohdistuvan väkivallan ja syrjinnän lopettaminen sekä heidän mukaan ottamisensa yhteiskunnalliseen päätöksentekoon hyödyttää yhteiskuntien ja koko maailman kestävä kehitystä.

Alatavoitteet tiivistetysti

- lopettaa kaikenlainen naisiin ja tyttöihin kohdistuvan syrjintä ja väkivalta kaikkialla
- lopettaa kaikki haitalliset käytännöt, kuten lapsi- ja pakkoavioliitot sekä sukupuolielinten silpominen
- tunnustuksen ja arvonn antaminen palkattomalle hoito- ja kotityölle
- taata täysvaltaiset ja tehokkaat mahdollisuudet osallistumiseen ja johtajuuteen kaikilla päätöksenteon tasoilla
- taata yhtäläiset mahdollisuudet seksuaali- ja lisääntymisterveyden palveluihin sekä turvata lisääntymisoikeudet

7 EDULLISTA
JA PUHDASTA
ENERGIAA

6 PUHDAS VESI
JA SANITAATIO

9 KESTÄVÄÄ
TEOLLISUUTTA,
INNOVAATIOITA JA
INFRASTRUKTUUREJA

8 IHMISARVOISTA
TYÖTÄ JA
TALOUSKASVUA

11 KESTÄVÄT
KAUPUNGIT
JA YHTEISÖT

10 ERIARVOISUUDEN
VÄHENTÄMINEN

6. Puhdas vesi ja sanitaatio

Varmistaa veden saanti ja kestävä käyttö sekä sanitaatio kaikille. Puhdas vesi on elämän elinehto. Sen saanti vaikuttaa kuolleisuuteen, ruokaturvaan sekä toimentulon ja koulutuksen mahdollistamiseen. 663 miljoonalla ihmisellä ei ole tällä hetkellä kunnollisen juomaveden lähdettä, ja riittävät saniteettitilat puuttuvat 2,4 miljardilta ihmiseltä.

Alatavoitteet tiivistetysti

- varmistaa, että kaikki saavat puhdasta ja edullista juomavettä vuoteen 2030 mennessä
- taata kaikille riittävä ja yhtäläinen sanitaatio sekä hygienian taso
- poistaa avokäymälät
- parantaa veden laatua vähentämällä veden saastumista
- lisätä vedenkäytön tehokkuutta, kestäväää vedenottoa ja veden riittävyttä merkittävästi
- vähentää vesipulasta kärsivien määrää merkittävästi vuoteen 2030 mennessä
- toteuttaa integroitu vesivarojen hallinta kaikilla tasoilla vuoteen 2030 mennessä
- suojella ja ennallistaa vesistöihin liittyviä ekosysteemejä vuoteen 2020 mennessä

8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua

Edistää kaikkia koskevaa kestäväää talouskasvua, täyttä ja tuottavaa työllisyyttä sekä säällisiä työpaikkoja. Kestävän talouskasvun edellytyksenä on, että yhteiskunnat pystyvät tarjoamaan laadukkaita työpaikkoja asukkailleen ympäristöä vahingoittamatta.

Alatavoitteet tiivistetysti

- ylläpitää talouskasvua ja 7 % BKT:n vuosittaista kasvua vähiten kehittyneissä maissa
- saavuttaa korkeampi taloudellisen tuottavuuden taso
- edistää säällisten työpaikkojen ja yrittäjyyden luomista
- parantaa maailmanlaajuista resurssitehokkuutta kulutuksessa ja tuotannossa sekä erottaa talouskasvu ja ympäristön pilaantuminen toisistaan
- saavuttaa täysi ja tuottava työllisyys, säällinen työ ja sama palkka samanarvoisesta työstä kaikille vuoteen 2030 mennessä
- vähentää sellaisten nuorten määrää, jotka eivät ole töissä tai opiskele
- ryhtyä välittömästi tehokkaisiin toimiin pakkotyön, modernin orjuuden ja ihmiskaupan poistamiseksi. Lopettaa lapsityö.
- suojata työelämän oikeuksia ja taata turvallinen työympäristö kaikille
- edistää kestävään matkailua
- pankki-, vakuutus- ja rahoituspalveluiden turvaaminen kaikille

10. Eriarvoisuuden vähentäminen

Vähentää eriarvoisuutta maiden sisällä ja niiden välillä. Samaan aikaan kun tuloerot ovat laskeneet maiden välillä, eriarvoisuus maiden sisällä on kasvanut. Esimerkiksi kehitysmaissa tuloerot kasvoivat keskimäärin 11 prosenttia vuosien 1990 ja 2010 välisenä aikana. Eriarvoisuuden vähentäminen edellyttää, että kaikkia kuullaan talouden kehitystä suunniteltaessa, ja että myös heikossa asemassa olevat ihmisryhmät otetaan huomioon.

Alatavoitteet tiivistetysti

- nostaa väestön köyhimmän 40 prosentin tulot kansallista keskiarvoa korkeammalle tasolle
- edistää kaikkien sosiaalista, taloudellista ja poliittista osallistumista
- taata yhtäläiset mahdollisuudet kaikille ja vähentää eriarvoista kohtelua
- toteuttaa palkkaan ja sosiaaliturvaan liittyviä käytäntöjä
- parantaa globaalien rahoitusmarkkinoiden sääntelyä ja valvontaa
- parantaa kehitysmaiden edustusta ja kuuluvuutta kansainvälisissä talous- ja rahoitusinstituutioissa
- mahdollistaa turvallinen, järjestelmällinen ja vastuullinen siirtolaisuus sekä ihmisten liikkuvuus

7. Edullista ja puhdasta energiaa

Varmistaa edullinen, luotettava ja uudenaikainen energia kaikille.

Yhdellä viidesosalla maailman ihmisistä ei ole käytössään modernia sähköä. Sujuvan arkielämän mahdollistamisen lisäksi energialla on suuri vaikutus ilmastonmuutokseen, sillä noin 60 prosenttia globaaleista kasvihuonekaasupäästöistä aiheutuu energiankäytöstä. Tehokkaita, uusia ja uusiutuvia energianlähteitä tarvitaan, jotta voidaan rakentaa kestäväää taloutta, työpaikkoja ja ruoantuotantoa.

Alatavoitteet tiivistetysti

- varmistaa edulliset, luotettavat ja uudenaikaiset energiapalvelut kaikille vuoteen 2030 mennessä
- lisätä uusiutuvan energian osuutta energianlähteistä
- Tuplatata energiatehokkuuden maailmanlaajuinen parantumisvauhti vuoteen 2030 mennessä

9. Kestävää työtä, innovaatiota ja infrastruktuuria

Rakentaa kestäväää infrastruktuuria sekä edistää kestäväää teollisuutta ja innovaatiota. Kaikkien yhteiskuntien kestäväää kehitystä ja elintasoja voidaan tukea kehittämällä uusia ja kaikkien saatavilla olevia keksintöjä sekä investointeja liikenteeseen, kastelumenetelmiin, energiantuotantoon ja kommunikointiin.

Alatavoitteet tiivistetysti

- kehittää laadukasta ja kestäväää infrastruktuuria
- edistää kestäväää teollistumista, lisätä teollisuuden osuutta työllistäjänä ja bruttokansantuotteessa, tuplatata teollisuuden osuus vähiten kehittyneissä maissa
- parantaa pienten yritysten asemaa ja mahdollisuuksia markkinoilla
- uudistaa infrastruktuuria kestävään kehityksen tavoitteiden mukaiseksi, tehostaa resurssien käyttöä, lisätä ympäristöystävällistä teknologiaa ja tuotantoprosesseja
- lisätä tieteellistä tutkimusta ja uudistaa teollisuudenalojen teknologisia valmiuksia

11. Kestävät kaupungit ja yhteisöt

Taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat. Puolet maailman väestöstä eli noin 3,5 miljardia ihmistä asuu kaupungeissa. Kestävä kaupunkiympäristö luo mahdollisuuksia asukkailleen, mutta taakaa myös peruspalvelut, energiansaannin, hyvät asumisolosuhteet ja kulkumahdollisuudet ilman, että ympäristö rasittuu tai saastuu.

Alatavoitteet tiivistetysti

- taata riittävä, turvallinen ja edullinen asunto ja peruspalvelut kaikille vuoteen 2030 mennessä. Parantaa slummialueita.
- taata edullinen, luotettava ja kestävä liikennejärjestelmä kaikille sekä parantaa liikenneturvallisuutta
- lisätä laajamittaista ja kestäväää kaupungistumista ja mahdollisuuksia integroitujen ja kestävien asuinyhdyskuntien suunnitteluun ja hallintointiin
- tehostaa maailman kulttuuri- ja luonnonperintöä suojelevia hankkeita
- vähentää merkittävästi vahinkoja, joita erilaiset katastrofit, kuten vesien pilaantuminen, aiheuttavat ihmisille ja taloudelle
- vähentää kaupunkien haitallisia ympäristövaikutuksia
- taata, että kaikilla on yhtäläinen pääsy julkisiin tiloihin

13 ILMASTOTEKOJA

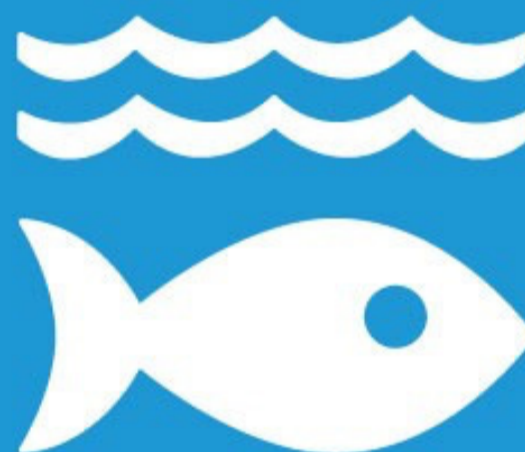
12 VASTUULLISTA
KULUTTAMISTA

15 MAANPÄÄLLINEN
ELÄMÄ

14 VEDENALAINEN
ELÄMÄ

17 YHTEISTYÖ JA
KUMPPANUUS

16 RAUHA, OIKEUDEN-
MUKAISUUS JA
HYVÄ HALLINTO

12. Vastuullista kuluttamista

Varmistaa kulutus -ja tuotantotapojen kestävyys. Maailman väkiluvun ennakoidaan nousevan 9,6 miljardiin vuoteen 2050 mennessä. Jos näin tapahtuu, tarvitsisimme käyttöömmekolme maapalloa, jotta voisimme säilyttää nykyisen elämäntyyliämme. Tässä tavoitteena on, että taloudellinen toiminta tuottaisi mahdollisimman paljon hyvinvointia, samalla, kun luonnonvarojen käyttöä ja saastumista vähennetään.

Alatavoitteet tiivistetysti

- panna kestävä kulutus ja tuotantoa koskeva ohjelmakehitys toimeen kaikissa maissa
- saavuttaa luonnonvarojen kestävä ja tehokas käyttö
- puolittaa ruokajätteen määrän maailmanlaajuisesti ja vähentää ruokahävikkiä
- varmistaa, että kemikaalit ja jätteet käsitellään kestävästi ja vähentää merkittävästi niiden vapautumista ympäristöön
- vähentää jätteiden syntymistä merkittävästi
- kannustaa erityisesti suuria ja kansainvälisiä yhtiöitä omaksumaan kestäviä käytäntöjä
- edistää kestäviä julkisia hankintakäytäntöjä
- varmistaa, että kestävästä kehityksestä ja luontoa suosivasta elämäntavasta tiedetään kaikkialla

14. Vedenalainen elämä

Suojella meriä ja merten tarjoamia luonnonvaroja sekä edistää niiden kestävä käyttöä. Kolme neljäsosaa maapallon pinta-alasta on valtamerien peitossa. Meret ovatkin yksi tärkeimmistä tekijöistä, jotka mahdollistavat elämän maapallolla. Ne vaikuttavat esimerkiksi sade- ja juomaveden sekä hapen määrään, säähän, ilmastoon ja ruokaan, ja ovat toimineet kautta historian kaupankäynnin ja liikenteen väylinä.

Alatavoitteet tiivistetysti:

- ehkäistä ja vähentää merten saastumista merkittävästi vuoteen 2025 mennessä
- suojella ja hallita merten sekä rannikkoalueiden ekosysteemejä kestävästi
- minimoida ja torjua merten happamoituminen
- säännellä kalastusta tehokkaasti ja lopettaa liikakalastus
- suojella vähintään 10 prosenttia rannikko- ja merialueista
- kieltää kalastustuet, jotka edistävät haitallista kalastusta
- kasvattaa hyötyjä, joita pienet kehittyvät saarivaltiot ja vähiten kehittyneet maat saavat kestävästä meriresurssien käytöstä

16. Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto

Edistää rauhanomaisia yhteiskuntia, taata kaikille oikeuspalvelut, rakentaa tehokkaita ja vastuullisia instituutioita kaikilla tasoilla. Väkivallattomuus, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, läpinäkyvyys ja vastuunkanto ovat rauhanomaisten yhteiskuntien ja siten kestävä tulevaisuuden peruspilareita.

Alatavoitteet tiivistetysti

- vähentää väkivaltaa ja siihen liittyviä kuolemantapauksia merkittävästi kaikkialla
- lopettaa kaikki lapsiin kohdistuva väkivalta ja kidutus
- edistää oikeusturvaa ja varmistaa, että kaikilla on yhtäläinen pääsy oikeuspalveluiden piiriin
- taistella järjestäytyneen rikollisuuden muotoja vastaan
- vähentää korruptiota ja lahjontaa merkittävästi
- kehittää tehokkaita, vastuullisia ja läpinäkyviä instituutioita
- varmistaa, että päätöksenteko on joustavaa, osallistavaa ja edustavaa kaikilla tasoilla
- laajentaa ja vahvistaa kehitysmaiden osallistumista maailmanlaajuisissa hallintojärjestelmissä
- laillisen henkilöllisyyden takaaminen kaikille vuoteen 2030 mennessä
- taata julkinen tiedonsaanti ja turvata perusoikeudet kaikille

13. Ilmastotekoja

Toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan. Hiilidioksidi on kasvihuonekaasu, joka aiheuttaa ilmakehään vapaututtuaan ilmaston lämpenemistä. Hiilidioksidipäästöt ovat kasvaneet 50 prosentilla vuodesta 1990. Ilmaston lämpeneminen aiheuttaa tulvia, eroosiota, merenpinnan nousua ja arvaamattomia sääilmiöitä. Näiden ilmiöiden takia elinolot vaikeutuvat etenkin köyhimmillä alueilla, ja ilmastopakolaisten määrän ennustetaan nousevan. Ilmastonmuutos koskee kaikkia, ja sen torjumiseksi tarvitaan välittömiä toimia. Ilmaston pelastaminen ei myöskään onnistu ilman kansainvälistä yhteistyötä. Ilmastonmuutoksen vastaisista toiminnaista maat sopivat ensisijaisesti erillisellä ilmastositoumuksella. Vuonna 2015 Pariisissa maailman maat sitoutuivat pitämään ilmaston lämpenemisen alle kahdessa celsiusasteessa tähdäten 1,5 asteeseen.

Alatavoitteet tiivistetysti:

- parantaa maiden sopeutumiskykyä sellaisiin riskitekijöihin ja luonnonkatastrofeihin, jotka aiheutuvat jollain tavalla ilmastosta
- intergroida ilmastonmuutosta koskevat toimenpiteet osaksi kansallista politiikkaa ja suunnittelua
- parantaa ilmastonmuutokseen liittyvää koulutusta, tietämystä sekä kansalaisten ja instituutioiden valmiuksia

15. Maanpäällinen elämä

Suojella ja palauttaa ennalleen maaekosysteemejä, edistää niiden kestävä käyttöä sekä pysäyttää maaperän köyhtyminen ja luonnon monimuotoisuuden häviäminen. 30 prosenttia maapallon pinta-alasta on metsien peitossa. Niissä elää yli 80 prosenttia koko maailman eläimistä, kasveista ja hyönteisistä.

Alatavoitteet tiivistetysti:

- palauttaa ennalleen ja suojella makean veden ekosysteemejä ja turvata niiden kestävä käyttö vuoteen 2020 mennessä
- edistää kestäviä metsänhoitomenetelmiä, pysäyttää metsäkato, ennallistaa turmeltuneet metsäalueet ja lisätä metsitystä kaikkialla
- taistella aavikoitumista vastaan ja lopettaa maaperän pilaantuminen
- suojella vuoriekosysteemejä ja niiden ekologista monimuotoisuutta
- toimia kiireellisesti luontaisten elinympäristöjen turmeltumisen vähentämiseksi, monimuotoisuuden säilyttämiseksi sekä uhanalaisten lajien suojelemiseksi ja niiden sukupuuton estämiseksi
- varmistaa, että geeniresurssien hyödyt jakautuvat oikeudenmukaisesti
- kiireelliset toimet suojeltujen kasvien ja eläinten salametsästyksen ja -kaupan pysäyttämiseksi
- estää ja vähentää haitallisten vierasperäisten lajien vaikutuksia
- integroida luonnon monimuotoisuuteen liittyvät arvot kansallisiin toimenpiteisiin ja strategioihin vuoteen 2020 mennessä

17. Yhteistyö ja kumppanuus

Vahvistaa kestävä kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta. Kestävä kehityksen tavoitteet eivät voi toteutua ilman hallitusten, yksityisen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan välistä yhteistyötä. Yhteistyön pitäisi tapahtua niin globaalilla, kansallisella kuin paikallisellakin tasolla. Kestävien kehityksen tavoitteiden toteuttaminen vaatii myös pitkäaikaisia investointeja. Vuonna 2016 virallisen kehitysavun määrä saavutti kaikkien aikojen huippunsa, 142,6 dollaria. Vaikka kokonaisapu kasvaa, vähiten kehittyneiden maiden osuus avusta on kuitenkin vähentynyt.

Alatavoitteet tiivistetysti

Kestävä kehityksen agendan viimeinen tavoite koskee yhteistyötä, jota tarvitaan kaikkien tavoitteiden saavuttamiseksi. Alatavoitteita on runsaasti ja ne käsittelevät mm. kehitysrahoitusta ja keinoja tehdä maailmankaupasta tasa-arvoisempaa sekä teknologiaa ja valmiuksien kehittämistä. Lisäksi tavoitteessa käsitellään poliittista johdonmukaisuutta. Niissä painotetaan, että on tärkeää saada yhteiskunnan kaikki eri toimijat tekemään yhteistyötä tavoitteiden eteen.